

KIMYO FANINI O'QITISH JARAYONIDA O'QUVCHILARNING KASBIY BILIM VA AMALIY KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI

Isakova Ma'mura

Kimyo fani o'qituvchisi

Sharof Rashidov tuman

1-son texnikumi Umumta'lim fanlar

Annotatsiya

Mazkur maqolada kimyo fanini o'qitish jarayonida o'quvchilarning kasbiy bilimlarini mustahkamlash, amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish hamda fan bo'yicha barqaror kompetensiyalarni shakllantirish masalalari yoritilgan. Maqolada nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar bilan uyg'unlashtirish, laboratoriya ishlari orqali o'quvchilarning mustaqil faoliyatini rivojlantirish hamda kimyo fanini kelajak kasbiy faoliyat bilan bog'lash yo'llari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: kimyo ta'limi, kasbiy bilim, amaliy ko'nikma, laboratoriya mashg'ulotlari, ta'lim samaradorligi.

Kirish

Ta'lim tizimida kimyo fani o'quvchilarga nafaqat nazariy bilimlar beruvchi fan, balki ularni amaliy faoliyatga tayyorlovchi muhim fanlardan biri hisoblanadi. Kimyo fanini o'rganish jarayonida o'quvchilar moddalar tuzilishi, ularning xossalari va o'zaro ta'siri haqida ilmiy tasavvurga ega bo'ladilar. Shu bilan birga, kimyo fani orqali o'quvchilarda tahliliy fikrlash, kuzatuvchanlik va tajriba o'tkazish ko'nikmalari shakllanadi.

Kimyo fanini o'qitishda asosiy e'tibor o'quvchilarning kelajak kasbiy faoliyatida zarur bo'ladigan bilim va ko'nikmalarni shakllantirishga qaratilishi lozim. Nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar bilan uyg'unlashtirish ta'lim samaradorligini oshiradi va o'quvchilarning fan bo'yicha qiziqishini kuchaytiradi.

Kimyo fanining kasbiy ta'limdagi o'rni

Kimyo fani sanoat, qishloq xo'jaligi, tibbiyot, oziq-ovqat ishlab chiqarish va ekologiya kabi ko'plab sohalar bilan chambarchas bog'liq. Ushbu fan orqali o'quvchilar ishlab chiqarish jarayonlarining ilmiy asoslarini tushunib yetadilar. Kimyo fanining kasbiy ta'limdagi ahamiyati quyidagilarda namoyon bo'ladi:

1. Moddalar va materiallarning xossalarini o'rganish;
2. Texnologik jarayonlarning mohiyatini tushunish;
3. Ishlab chiqarishda qo'llaniladigan kimyoviy jarayonlar bilan tanishish;
4. Ekologik xavfsizlik va mehnat muhofazasi qoidalarini anglash.

Kimyo fanini chuqur o'zlashtirgan o'quvchi kelajakda o'z kasbiy faoliyatida ilmiy yondashuv asosida ishlash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Nazariy bilimlarni shakllantirishning ahamiyati

Kimyo fanini o'qitishda nazariy bilimlar muhim o'rin tutadi. Nazariy bilimlar o'quvchilarga kimyoviy tushunchalar, qonunlar va formulalarni anglash imkonini beradi. Biroq nazariy bilimlar amaliy mashg'ulotlar bilan mustahkamlanmasa, ularning samaradorligi pasayadi.

Nazariy mashg'ulotlarda quyidagilarga e'tibor qaratish zarur:

- mavzularning ketma-ket va mantiqiy tushuntirilishi;
- kimyoviy atamalarning aniq va ravshan izohlanishi;
- misollar orqali mavzuning hayotiy ahamiyatini ko'rsatish.

Nazariy bilimlarni to'g'ri shakllantirish amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish uchun mustahkam asos bo'lib xizmat qiladi.

Amaliy mashg'ulotlar va laboratoriya ishlarining o'rni

Kimyo fanini tajribasiz tasavvur etib bo'lmaydi. Amaliy mashg'ulotlar va laboratoriya ishlari o'quvchilarning nazariy bilimlarini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu mashg'ulotlar orqali o'quvchilar:

- kimyoviy asbob-uskunalar bilan ishlashni o‘rganadilar;
- tajriba o‘tkazish jarayonida xavfsizlik qoidalariga rioya qilishni anglaydilar;
- mustaqil xulosa chiqarish ko‘nikmasini rivojlantiradilar.

Laboratoriya ishlari o‘quvchilarda aniqlik, mas’uliyat va tartiblilik kabi sifatlarni shakllantiradi. Oddiy va xavfsiz tajribalarni tanlash orqali o‘quvchilarda kimyo faniga bo‘lgan qiziqish yanada oshadi.

O‘quvchilarda kasbiy ko‘nikmalarni shakllantirish

Kimyo fanini o‘qitish jarayonida o‘quvchilarning kasbiy ko‘nikmalarini rivojlantirish muhim vazifalardan biridir. Bunda:

1. kimyoviy jarayonlarni tahlil qilish;
2. tajriba natijalarini qayd etish;
3. olingan bilimlarni amaliy vaziyatlarda qo‘llashga o‘rgatish lozim.

Kasbiy ko‘nikmalarni shakllantirish orqali o‘quvchilar kelajak mehnat faoliyatiga tayyorlanadi va o‘z kasbiga nisbatan mas’uliyat hissi ortadi.

Fanlararo bog‘liqlik va hayotiy misollar

Kimyo fanini boshqa fanlar bilan bog‘lab o‘qitish ta’lim samaradorligini oshiradi. Fizika, biologiya va ekologiya fanlari bilan fanlararo aloqadorlikni ta’minlash o‘quvchilarning bilimlarini yanada boyitadi. Hayotiy misollar orqali mavzularni tushuntirish o‘quvchilarning fanga bo‘lgan qiziqishini kuchaytiradi.

Takliflar

Kimyo fanini o‘qitish jarayonini yanada samarali tashkil etish maqsadida quyidagi takliflar beriladi:

nazariy mashg‘ulotlarni amaliy va laboratoriya ishlari bilan uzviy bog‘lab olib borish;

tajribalar mazmunini o‘quvchilarning kelajak kasbiy faoliyati bilan bog‘liq misollar asosida yoritish;

laboratoriya mashg'ulotlarida xavfsizlik qoidalariga rioya etishni ustuvor vazifa sifatida belgilash;

fanlararo bog'liqlikni kuchaytirish orqali kimyo bilimlarini mustahkamlash;

mustaqil ishlar va amaliy topshiriqlar ulushini oshirish;

baholash jarayonida o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini alohida mezon sifatida inobatga olish;

dars jarayonida hayotiy va ishlab chiqarish bilan bog'liq masalalardan foydalanish.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, kimyo fanini o'qitish jarayonida o'quvchilarning kasbiy bilim va amaliy ko'nikmalarini shakllantirish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Nazariy va amaliy mashg'ulotlarning uyg'unligi, laboratoriya ishlarining to'g'ri tashkil etilishi hamda fanlararo bog'liqlikni ta'minlash orqali o'quvchilarning fan bo'yicha bilimlari mustahkamlanadi. Bu esa kelajakda malakali va bilimli mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- Kimyo fanini o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma. — Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
- Umumta'lim fanlarini o'qitish bo'yicha metodik tavsiyalar. — Toshkent.
- Pedagogika: kasbiy ta'lim asoslari. — Toshkent: Fan va texnologiya.
- Kimyo fanidan laboratoriya ishlari to'plami. — Toshkent.
- Ta'lim jarayonida amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi. — Toshkent.
- O'quvchilarda kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish masalalari. Ilmiy-uslubiy qo'llanma.
- Kimyo fanini o'qitishda xavfsizlik texnikasi bo'yicha yo'riqnoma.
- Fanlararo integratsiya asosida ta'lim samaradorligini oshirish usullari.

- Oʻrta maxsus taʼlim uchun kimyo darsliklari va oʻquv-metodik majmualar.
- Zamonaviy taʼlimda nazariy va amaliy mashgʻulotlar uygʻunligi boʻyicha metodik qoʻllanma.